

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV

Student: Martina VOMASTKOVÁ

Obor: ČJ - NJ

Název práce v českém jazyce: Zvířecí hrdina v literárních textech využitelných ve výuce

Název práce v anglickém jazyce: Animal Protagonist in Texts Usable in Education

Vedoucí práce: PhDr. Věra Brožová, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Lukáš Neumann, Ph.D.

Při posuzování diplomové práce Martiny Vomastkové je nutné zohlednit skutečnost, že odpočátku vznikala s nadstandardní mírou samostatnosti. Diplomantka předcházející dva semestry pedagogicky působila v rámci iniciativy Ministerstva školství ČR napomáhající výuce českého jazyka na německých základních školách, rozpravy před její účastí v tomto záslužném projektu se tedy týkaly hlavně formulace možných témat, která od přelomu 19. a 20. století nabízí okruh původních a překladových uměleckých textů se zvířecími protagonisty, jež se s postupem času v Čechách stávaly součástí četby dětí a mládeže. Témata se nabízela ve značném rozpětí, od vývojově průřezového sledování (a interpretace) výstavby textů a způsobů jejich narace, po dobové i současné preference ztvárnění přírodních námětů, dané např. nakladatelskou, či výchovně vzdělávací politikou a jejich dobovými souvislostmi (např. zdánlivě nekontroverzní typ přírodní prózy v Čechách někdy působil výbušně, to pokud se vymykal dobovým edukačním direktivám spjatým se školní a organizovanou mimoškolní výchovou, vedl k zakoušení přírody, vnímané jako ideální/idealizovaný svobodný prostor pro sebekultivaci jedince i dětských společenství programově stojících mimo systém). Práce tedy mohla akcentovat jak literárněvědný, tak společenskovědní přístup k vybraným textům, či spojit oba přístupy v historicko-vývojové rovině či v rovině aktuální a rezonovat tak mj. i s dnešní situací, kdy otázka klimatu a vztahu člověka k přírodě získává na naléhavosti.

Martina Vomastková se rozhodla pro didaktické téma, které by spojilo obě hlediska ve školním vzdělávání a propojilo literární výchovu a výchovu environmentální tak, jak ji jako průřezové téma vymezuje *Rámcový vzdělávací program* pro základní školství a pro gymnázia – v druhém případě tedy i jako prostředek rozvoje osobnosti žáka, včetně jeho úcty k přírodě a hodnocení „různých postojů k postavení člověka v přírodě a k chování člověka vůči přírodě“. Podporou pro vlastní vymezení tématu jí ze strany přírodovědců byla i ekonaratologie, či „narativní ekologická výchova“, jejímž cílem je „rozvíjení vnitřní motivace

posluchačů pečovat o přírodu“ (Jančaříková, K.: *Ekonarologie*, 2010, s. 15) a využívající pro zvnitřnění vztahu k přírodě různé typy vyprávění, včetně věkově přístupných literárních textů ve snaze o rozvoj „horizontální komunikace s přírodou“, již je možné „nazývat snad i rozvojem enviromentální etiky“ (tamtéž). Pro svůj záměr diplomantka vybrala čtyři texty (autoři R. Kipling, J. London, V. Bianki, C. Dovey), podrobila je literárněvědné analýze a interpretaci. Jejich úryvky pak didakticky rozpracovala pro školní výuku konkrétních věkových kategorií žáků.

Domnívám se, že nejdůležitějším krokem v procesu obhajoby bude vlastní přiblížení záměru práce autorkou, včetně argumentů pro výběr textů a zásadnější fokalizace jejich didaktického potenciálu i obhajoby jeho konkrétního využití ve vlastní školní práci. Posouzení didaktické části práce (konzultované s didaktikem) přenechám odborným didaktikům přítomným v komisi. U ostatních kapitol se však domnívám, že kvůli spíše extenzivnímu přístupu k problematice, který Martina Vomastková zvolila nejen u úvodních kapitol předcházejících analýze textů (*Zvíře v kulturních kontextech, Zvíře v literatuře, Etologie*) i u úvodních kapitol didaktické části (*III. Přesah a didaktický potenciál vybraných literárních textů – Rámcový vzdělávací program, Ekonarologie*) práce tihne k určité fragmentárnosti, či mozaikovitosti. U analýzy textů plošná aplikace jednotného postupu (*Příběh, Postavy, Časoprostor, Témata a motivy, Kompozice, Vyprávění, Interpretace a shrnutí*) způsobuje nedostatečnou logickou provázanost jednotlivých analyticko-interpretacních výseků, která by mohla jednoznačněji směřovat k podstatným rysům umělecké výpovědi a následně k emocionálnímu angažmá, či zážitku zprostředkovanému příběhem, což, domnívám se, může výrazně fungovat i ve výukové praxi. Dovoluji si tuto výtku také proto, že se domnívám, že Martina Vomastková je analytický talent (vše důležité její analýzy obsahují, avšak jednotné formální uspořádání implikuje logickou neprovázanost, nutí čtenáře hledat podstatná zjištění a závěry z nich vyplývající mezi zjištěními pro celkovou interpretaci - a tedy i pro formulování didaktického potenciálu - nepřilíš podstatnými. Přes vše uvedené jako podstatnou kvalitu oceňuji i široký záběr Martinina vzdělání a její kultivovaný styl.

Práci Martiny Vomastkové doporučuji k obhajobě a těším se na rozpravu.

V Praze dne 30. srpna

.....
Podpis